

Toimenpidealoite TPA 110/2020 vp

Ari Koponen ps

Toimenpidealoite koulukiusaamisen vastaisiin toimiin ryhtymisestä

Eduskunnalle

Perusopetuslain 29 pykälän, lukiolain 21 pykälän ja ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 28 pykälän nojalla oppilaalla ja opiskelijalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön, mutta nämä lainkohdat eivät tällä hetkellä täyty. Koulukiusaaminen on arkipäiväämme ja voi esiintyä esimerkiksi pahoinpitelynä, kiristysenä, kunnianloukkauksena tai seksuaalisena ahdisteluna, jotka kaikki ovat rikoslaissa mainittuja rikoksia. Vaikka koulukiusaamisesta ja siihen puuttumisesta on keskusteltu runsaasti viime vuosina, ongelmaa ei ole saatu kitkettyä. Kiusaaminen näkyy selkeästi erilaisissa lapsille ja nuorille suunnatuissa kyselyissä vuosittain.

Koulukiusaamisen ehkäisyyn ei ole käytetty tarpeeksi tehokkaita keinoja, vaikka viimeisten muutamien vuosien aikana eduskunnassa on ollut useita toimenpide- ja lakialoitteita kiusaamisen ennalta ehkäisemiseksi. Yksikään niistä ei ole edennyt lainvalmisteluun. Opetustoimesta vastaavat kouluissa työskentelevät henkilöt, säätiöt, kansalaisjärjestöt ja yksityiset ihmiset ovat myös pitkään etsineet keinoja, joilla koulukiusaaminen voitaisiin estää ja saada aikaan pysyvästi turvallinen, rauhallinen ja optimaalinen oppimisympäristö kouluhimme ympäri Suomen.

Koulukiusaamista ei pidä hyväksyä missään muodossa. Ongelmakohtiin pitää pystyä puuttumaan. Koulumaailmaan tulee jalkauttaa uusia toimintamalleja yhä vaativamman ja laajemmaksi kehittyvän kouluyhteisön tueksi. Palvelujärjestelmän keskeisenä heikkoutena on oppilashuollon merkittävä aliresursointi, joka estää oppilaiden tuen tarpeiden ajantasaisen ja tehokkaan saannin. Lasten kasvuympäristöihin tulisi riittävä määrä aikuisia, jotka ovat helposti saavutettavissa. Vain harva lapsi uskaltaa kertoa kiusaamisesta aikuiselle oma-aloitteisesti, eikä vastuu avun hakemisesta ja saamisesta voi olla lapsella itsellään. On selvää, ettei henkilökunnalla ole riittävästi mahdollisuuksia toimia oppilaiden parissa ennaltaehkäisevästi ja ajoissa tukien psykososiaalisen tuen tarpeissa, mikäli oppilaita on liikaa. Oppilas- ja opiskelijahuoltolain (1287/2013) mukaiset palvelut ovat myös usein tarjolla muualla kuin koulujen tiloissa, eivätkä ne tämän takia ole tehokkaita.

Sivistysvaliokunta kuuli alkuvuodesta 2020 kymmeniä alan asiantuntijoita, jotka yhtyivät vakavaan huoleen: kiusaaminen ja mielenterveyden ongelmat vaikuttavat suuresti nuorten syrjäytymiseen. Valiokunta katsookin (SiVM 2/2020 vp), että on tärkeää ehkäistä lasten ja nuorten pahoinvointia, puuttua tehokkaasti ja vaikuttavasti syntyneisiin ongelmiin ja yksittäisiin kiusaamisiin, mutta myös tunnistaa pahoinvointia synnyttäviä rakenteellisia tekijöitä ja etsiä ratkaisuja niihin.

Toimenpidealoite TPA 110/2020 vp

Marinin hallituksen hallitusohjelmassa on useita toimenpiteitä, joilla on tarkoitus vahvistaa lasten ja nuorten hyvinvointia sekä kehittää tarvittavia palveluita. Ehdotankin, että hallitus ryhtyy viipymättä kaikkiin mahdollisiin toimenpiteisiin kiusaamisen ehkäisemiseksi ja kouluväkivaltaaallon pysäyttämiseksi.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että hallitus ryhtyy kaikkiin mahdollisiin toimenpiteisiin kiusaamisen ehkäisemiseksi ja kouluväkivaltaaallon pysäyttämiseksi.

Helsingissä 29.9.2020

Ari Koponen ps